

Karar Sayısı : 2015/8236

7 Nisan 2015 tarihinde Tahran'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 9/10/2015 tarihli ve 8266866 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'na 9/11/2015 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Ahmet DAVUTOĞLU

Başbakan

Y. AKDOĞAN

Başbakan Yardımcısı

N. KURTULMUŞ

Başbakan Yardımcısı

C. YILMAZ

Başbakan Yardımcısı

Y. T. TÜRKEŞ

Başbakan Yardımcısı

K. İPEK

Adalet Bakanı

A. GÜRCAN

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

H. B. DEDEOĞLU

Avrupa Birliği Bakanı

F. IŞIK

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

A. ERDEM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

V. EROĞLU

Çevre ve Şehircilik Bakanı V.

F. H. SİNİRLİOĞLU

Dışişleri Bakanı

N. ZEYBEKÇİ

Ekonomi Bakanı

A. R. ALABOYUN

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

A. Ç. KILIÇ

Gençlik ve Spor Bakanı

K. ARZU

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

C. AŞÇI

Gümrük ve Ticaret Bakanı

S. ALTINOK

İçişleri Bakanı

M. C. DÜZYOL

Kalkınma Bakanı

Y. TOPÇU

Kültür ve Turizm Bakanı

M. ŞİMŞEK

Maliye Bakanı

N. AVCI

Millî Eğitim Bakanı

M. V. GÖNÜL

Millî Savunma Bakanı

V. EROĞLU

Orman ve Su İşleri Bakanı

M. MÜEZZİNOĞLU

Sağlık Bakanı

F. BİLGİN

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
İRAN İSLAM CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ÇEVRE ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti;

Türkiye ve İran arasındaki dostluk ilişkilerini ve stratejik ortaklığı güçlendirme ve çevre alanında işbirliğini geliştirme yolundaki isteklerini ifade ederek,

Bugünkü ve gelecek nesillerin refahı açısından, çevrenin korunmasında ve iyileştirilmesinde, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının önemini kabul ederek,

Özellikle; yoksulluğun sonlandırılması, sürdürülebilir geçim kaynakları ve çevresel sürdürülebilirlik amaçları gibi uluslararası kalkınma hedeflerinin teşvik edilmesi ve başarılması için harcanacak ortak çabaların önemini kabul ederek,

Böyle bir işbirliğinin; Tarafların ortak çıkarlarına ve onların, ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmaya hizmet edeceğini dikkate alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmıştır:

Madde 1

Ekosistemin korunmasına ve kullanılmasına yönelik dengeli bir yaklaşım ile kirliliğin azaltılması ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için, Taraflar; eşitlik, fayda ve mütakabiliyet esasına dayanarak, bilgi, deneyim, en iyi uygulamalar ve teknoloji değişimi üzerine işbirliği yapacaktır.

Madde 2

Taraflar alt bölümde belirtilen konularda işbirliği yapacaktır:

Cevre Yönetimi

- 1) Entegre atık yönetimi,
(Kentsel atığı, ambalaj atığı, tıbbi atık, tarım atığı, sanayiden kaynaklanan tehlikeli ve tehlikesiz atık, atık bertaraf tesislerinin projelendirilmesi, yapımı ve işletilmesi),
- 2) Entegre atık su yönetimi,
- 3) Deniz çevresinin kirlilikten korunması için faaliyetler,
- 4) Hava kalitesi yönetimi,
(Isınma, sanayi ve ulaşım ötürü hava kirliliği ve hava kalitesini izleme),
- 5) Uzun menzilli sınır ötesi hava kirliliği ve toz taşınımı,
- 6) Çevresel gürültü yönetimi,
- 7) İklim değişikliği,
(adaptasyon, azaltım, raporlama, emisyon ticareti),
- 8) Yeşil ekonomi,
- 9) Kimyasallar yönetimi,

- 10) Büyük endüstriyel kaza riski taşıyan tesislerin belirlenmesi, tehlikeli maddelerin yayılmasına neden olacak kazaların önlenmesi ve bu tür kazalar meydana gelirse etkilerinin azaltılması,

Temiz Üretim ve Sürdürülebilir Tüketim

- 11) Atık suyun geri kazanımı teknolojileri,
- 12) Entegre kirlilik önleme ve kontrol, mevcut en iyi teknikler,

Çevresel Uygunluk Zinciri

- 13) Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED),
- 14) Çevre izin ve lisans işlemleri,
- 15) Çevre denetimi,
- 16) Çevre izleme ve ölçüm yöntemleri,
(Baca gazı kirleticilerini ve atık su arıtma tesislerinin deşarjlarını izleme),

Korunan Alanlar

- 17) Korunan alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunmasının teşvik edilmesi,
- 18) Korunan alanların yönetimi ve bu alanlarda eko-turizmin geliştirilmesi ve uygulanması,

Çevre Bilgi Sistemleri

- 19) Elektronik çevre uygulamaları,
(e-ÇED, e-izin / e-lisans, e-denetim, e-yeterlik, atık yönetimi uygulaması, diğer çevre bilgi sistemleri),
- 20) Çevre durumu raporları,
- 21) Çevresel coğrafi bilgi sistemlerinin geliştirilmesi,

Kapasite Geliştirme

- 22) Çevre eğitimi ve kamu bilincinin artırılması,
- 23) Çevre kurumlarının kapasitesinin artırılması.

Madde 3

Taraflar; 2. maddede belirtilen konular üzerinde:

- 1) Eğitim programları, toplantılar, konferanslar ve sempozyumlar düzenleme,
 - 2) Bilimsel ve teknik ziyaret programları düzenleme,
 - 3) Araştırmacıların, danışmanların, uzmanların ve sivil toplum kuruluşu üyelerinin ve temsilcilerinin karşılıklı ziyaretlerini düzenleme,
 - 4) Araştırmalar, gelişmeler ve uygulama faaliyetleri üzerine bilgi, uzmanlık ve belgelerin değişimi,
 - 5) Projeler geliştirme,
- faaliyetleri ile işbirliği yapacaktır.

Madde 4

Taraflar, kendi ulusal mevzuatları ile taraf oldukları ilgili Uluslararası Anlaşmalar için tahsis edilmiş olan mali kaynaklar çerçevesinde işbirliği yapacaktır.

Taraflar; uzlaşılan alanlarda personel değişimi yapacaktır ve ulaşım, iâşe ve ibate masrafları gönderen Ülke tarafından karşılanacaktır.

Madde 5

Taraflar; hükümet kurumlarını, akademik kurumları, özel sektörleri ve sivil toplum kuruluşlarını, işbu Mutabakat Zaptının kapsamında yer alan işbirliği faaliyetlerine katılım sağlamaya davet edebilir.

Madde 6

Taraflar; işbu Mutabakat Zaptının uygulanması için, alt bölümde belirtilen Kurumları yetkili otorite olarak tayin etmiştir:

- 1) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
- 2) İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti adına: Çevre Bölümü Başkanlığı.

Madde 7

Yürürlüğe girişinin ardından; işbu Mutabakat Zaptının çerçevesinde işbirliği faaliyetlerinin etkili bir şekilde uygulanmasının sağlanması için, Taraflarca; bir Ortak Komite kurulacaktır ve şu şekilde çalıştırılacaktır:

- 1) Her bir Taraf; işbirliği alanlarının yönetiminden sorumlu olacak bir Ulusal Koordinatörü, işbu Mutabakat Zaptının yürürlüğe girmesinin ardından 3 (üç) ay içinde, tayin edecektir.

Ulusal Koordinatörler en az Müsteşar Yardımcısı düzeyinde olacaktır.

Her bir Taraf; birbirine, tayin ettiği Ulusal Koordinatörünün ismini bildirecektir.

- 2) Ulusal Koordinatörler; işbirliği alanları üzerine Ortak Çalışma Programlarının yapılması için işbirliğinde bulunacaktır.
- 3) Ulusal Koordinatörler; işbirliği alanlarının görüşülmesi için üzerinde karşılıklı mutabık kalınacak tarihlerde düzenlenebilecek olan Ortak Komite Toplantılarına eş-başkanlık yapacaktır ve Ortak Komite tarafından alınacak tavsiyelerin uygulanmasını izleyecektir.
- 4) Ortak Komite Toplantıları; alternatifli olarak, yılda bir defa, Türkiye’de ve İran’da yapılacaktır.

Madde 8

Taraflar; ulusal mevzuatlarına uygun olarak; işbirliği sonuçlarını, karşılıklı yazılı rızaları da alınarak, üçüncü Taraflar ile paylaşmak için anlaşılabilir.

Madde 9

İşbu Mutabakat Zaptında yer alan hiçbir husus; Tarafların, taraf olduğu diğer Uluslararası Anlaşmalar altında bulunan mevcut haklarını ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 10

İlgili ulusal düzenlemelere ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ve İran İslam Cumhuriyeti'nin taraf olduğu Uluslararası Antlaşmalara uygun olarak Taraflar; işbu Mutabakat Zaptına göre transfer edilen veya oluşturulan fikri mülkiyet haklarının etkili korunmasını garanti eder.

İşbu Mutabakat Zaptı kapsamında "fikri mülkiyetten"; 14 Temmuz 1967 tarihinde, Stockholm'de imzalanan "Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Sözleşme"nin 2. maddesinde kayıtlı tanım anlaşılacaktır.

Madde 11

İşbu Mutabakat Zaptının yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir uyuşmazlık, Taraflar arasında müzakereler yolu ile dostça çözülecektir.

Madde 12

İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların karşılıklı yazılı rızaları ile herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, işbu Mutabakat Zaptının 13. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen işleme göre yürürlüğe girecektir.

Madde 13

İşbu Mutabakat Zaptı; Tarafların; işbu Mutabakat Zaptının yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını, birbirlerine; diplomatik yollar aracılığıyla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı, bir (1) yıl süre ile yürürlükte kalacaktır.

Taraflardan biri, karşı Tarafa; Mutabakat Zaptını sona erdirmeye niyetini; yürürlük süresi dolmadan 6 (altı) ay önce, diplomatik yollar aracılığıyla, yazılı olarak bildirmediği sürece, işbu Mutabakat Zaptı; 1'er (birer) yıllık süreler halinde, otomatik olarak uzatılacaktır.

Her bir Taraf, diğer Tarafa; diplomatik yollar aracılığıyla, yazılı olarak bildirerek, işbu Mutabakat Zaptını herhangi bir zamanda sona erdirmeye yetkilidir. Bu durumda, işbu Mutabakat Zaptı; yazılı bildirim alındığı tarihten 3 (üç) ay sonra sona erdirilmiş olacaktır.

İşbu Mutabakat Zaptının sona ermesi; Mutabakat Zaptı gereğince üzerinde anlaşmaya varılan ve sona erme öncesinde başlatılan projelerin ve faaliyetlerin geçerliliğini ve süresini etkilemeyecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı; Tahran'da, 7 Nisan 2015 tarihinde, Türkçe, Farsça ve İngilizce dillerinin her birinden 2 (ikişer) orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

Yorum farklılığı olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti

Hükümeti Adına

İran İslam Cumhuriyeti

Hükümeti Adına

Ömer ÇELİK

Kültür ve Turizm Bakanı

Dr. Massoumeh EBTEKAR

Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve

Çevre Bölümü Başkanı

بسمه تعالی

یادداشت تفاهم همکاری

میان

دولت جمهوری ترکیه

و

دولت جمهوری اسلامی ایران

در زمینه

محیط زیست

دولت جمهوری اسلامی ایران که دولت جمهوری ترکیه و از این پس «طرف ها» نامیده می شوند:

با تمایل به تحکیم هرچه بیشتر روابط دوستانه و همکاری های استراتژیک میان ایران و ترکیه و توسعه همکاری در زمینه محیط زیست؛

با شناخت اهمیت فرآیند توسعه پایدار برای حفاظت و بهبود محیط زیست برای سلامتی و آسایش نسل های کنونی و آینده؛

با شناخت اهمیت همکاری های مشترک برای ارتقاء و دستیابی به اهداف بین المللی توافق شده توسعه به ویژه اهداف فقرزدایی، تأمین معیشت پایدار و پایداری زیست محیطی؛

با در نظرگرفتن اینکه این همکاری در جهت تأمین منافع مشترک دو کشور بوده و به تقویت توسعه اقتصادی و اجتماعی دو طرف کمک نماید؛

بند 1

به منظور کاهش آلودگی و فراهم کردن شرایط پایداری محیط زیست، با تعادل در حفاظت و بهره برداری از اکوسیستم ها، طرف ها با به اشتراک گذاشتن دانش، تجربه و فناوری بر اساس برابری، منافع و عمل متقابل با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

بند 2

طرف ها زمینه های زیر همکاری خواهند کرد:

مدیریت محیط زیست

(1) مدیریت یکپارچه پسماند،

(پسماند شهری، بسته بندی پسماند، پسماند بیمارستانی، پسماند کشاورزی، پسماند خطرناک و غیر خطرناک ناشی از صنعت، پروژه، تهیه و اجرای تسهیلات دفن پسماند)،

(2) مدیریت یکپارچه پساب

(3) فعالیت های حفاظت محیط زیست دریایی از آلودگی؛

(4) مدیریت کیفیت هوا؛

(آلودگی هوا ناشی از گرمایش محلی، صنعت و حمل و نقل و پایش کیفیت هوا)

(5) آلودگی هوای فرامرزی دور برد و انتقال گرد و غبار؛

(6) مدیریت آلودگی صوتی زیست محیطی؛

(7) تغییرات آب و هوا؛

(سازگاری، تعدیل، گزارش دهی، تجارت انتشار)،

(8) اقتصاد سبز؛

(9) مدیریت مواد شیمیایی؛

(10) شناسایی کارخانجات مستعد حوادث بزرگ صنعتی و دوری جستن از حوادث بزرگ صنعتی که موجب نشت مواد خطرناک می شوند و کاستن از اثرات آنها؛

تولید یاک و مصرف یایدار

- (11) فناوری های بازیافت پساب،
(12) سیستم جلوگیری و کنترل یکپارچه آلودگی،
بهترین شیوه های در حال اجرا؛

زنجیره انطباق زیست محیطی

- (13) ارزیابی اثرات زیست محیطی (EIA)،
(14) برنامه های صدور مجوزهای زیست محیطی،
(15) حسابرسی های پایش زیست محیطی،
(16) شیوه های نظارت و اندازه گیری زیست محیطی،
(پایش آلودگی گاز، تسهیلات تصفیه پساب)،

مناطق حفاظت شده

- (17) ارتقای حفظ تنوع زیستی در مناطق حفاظت شده،
(18) مدیریت مناطق حفاظت شده و توسعه و اجرای
فعالیت های طبیعت گردی در ای مناطق،

سیستم های اطلاعات زیست محیطی

- (19) برنامه های الکترونیکی محیط زیست،
(ارزیابی اثرات زیست محیطی الکترونیکی، صدور مجوز
الکترونیکی، حسابرسی الکترونیکی، بررسی کیفیت
الکترونیکی، و برنامه های مدیریت پسماند، دیگر
سیستم های اطلاعات زیست محیطی)،
(20) گزارش های وضعیت زیست محیطی،
(21) توسعه سیستم های اطلاعات جغرافیایی محیط زیست،

- (22) آموزش و ارتقای آگاهی عمومی زیست محیطی ،
(23) افزایش ظرفیت نهادهای زیست محیطی.

بند 3

طرف ها در خصوص موضوع های تعیین شده در بند 2
به شرح زیر همکاری خواهند کرد:

1) سازماندهی دیدارهای کاری، برنامه های
آموزشی، نشست ها و همایش ها؛

2) تهیه برنامه دیدار های علمی و فنی؛

3) برنامه ریزی دیدارهای متقابل پژوهشگران،
مشاوران، کارشناسان و اعضای سازمان های مردم
نهاد دو کشور؛

4) تبادل اطلاعات، مهارت ها و اسناد علمی و فنی،
در زمینه پژوهش، توسعه و اقدامات اجرایی؛

5) گستردگی پروژه ها.

بند 4

طرف ها در چارچوب منابع مالی اختصاص یافته به
توافق های بین المللی که عضو آن هستند برای اجرای
این یادداشت تفاهم با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

طرف ها افراد خود را در زمینه های مورد توافق به
نحوی تبادل خواهند کرد که هزینه های سفر، غذا و
محل اقامت از سوی کشور فرستنده تامین شود.

بند 5

طرف ها ممکن است از نهاد های دولتی، نهادهای دانشگاهی، بخش خصوصی و سازمان های مردم نهاد برای مشارکت در فعالیت های همکاری در چارچوب این یادداشت تفاهم دعوت به عمل آورند.

بند 6

طرف ها نهادهایی را که نام های آنها در ذین آورده می شود به عنوان مراجع صلاحیت دار برای اجرای این یادداشت تفاهم تعیین کردند.

1) وزارت محیط زیست و شهرسازی به نمایندگی از جمهوری ترکیه،

2) سازمان حفاظت محیط زیست به نمایندگی از جمهوری اسلامی ایران.

بند 7

متعاقب لازم الاجرا شدن این یادداشت تفاهم، برای اطمینان از اجرای موثر همکاری ها در متن این یادداشت تفاهم، یک کمیته مشترک تشکیل خواهد شد و به نحو ذیل عمل خواهد کرد:

1) هر یک از طرف ها ظرف سه ماه از لازم الاجرا شدن این یادداشت یک هماهنگ کننده ملی به عنوان مسئول مدیریت حوزه های همکاری تعیین خواهند کرد. هماهنگ کننده ملی بایستی حداقل در سطح معاون رییس سازمان یا معاون وزیر باشد. هر یک از طرف ها یکدیگر را در خصوص نام هماهنگ کننده ملی تعیین شده مطلع خواهند کرد.

2) هماهنگ کنندگان ملی در زمینه تهیه برنامه های کاری مشترک شامل حوزه های همکاری با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

3) هماهنگ کنندگان ملی به طور مشترک دیدارهای کمیته مشترک را که در هر زمانی برای بحث و در حوزه های همکاری تشکیل می شوند و اجرای

توصیه های کمیته مشترک را پیگیری می کنند
هدایت خواهند کرد.
4) دیدارهای کمیته مشترک سالی یک بار به ترتیب
در ایران و ترکیه برگزار خواهد شد.

بند 8

طرف ها ممکن است با رضایت دوجانبه کتبی با به
اشتراک گذاشتن نتایج حاصل از همکاری ها با طرف
سوم، مطابق با قوانین ملی خود موافقت نمایند.

بند 9

مفاد این یادداشت تفاهم به هیچ وجه نمی تواند بر
حقوق و تعهدات جاری طرف ها ناشی از موافقت نامه
های بین المللی که در آن عضویت دارند اثرگذار
باشد.

بند 10

طرف ها، مطابق با قوانین ملی خود و معاهدات بین
المللی که جمهوری ترکیه و جمهوری اسلامی ایران در
آن عضویت دارند حفاظت موثر از ایجاد یا انتقال
حقوق مالکیت معنوی ناشی از این یادداشت تفاهم را
تضمین می نمایند. منظور از "حقوق مالکیت معنوی"
در این یادداشت تفاهم همان مفهوم متبادر در بند 2
"کنوانسیون موسس سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی"
که در 14 ژوئیه 1967 در استکهلم به امضا رسید، می
باشد.

بند 11

هرنوع اختلاف که ممکن است در اثر تفسیر یا اجرای
این یادداشت تفاهم به وجود آید به صورت دوستانه و
با گفتگوی میان طرف ها حل و فصل خواهد شد.

بند 12

این یادداشت تفاهم می تواند در هر زمانی با رضایت دوجانبه کتبی طرف ها اصلاح شود. این اصلاحات مطابق رویه تعیین شده در پاراگراف 1 بند 13 این یادداشت تفاهم لازم الاجرا خواهد شد.

بند 13

این یادداشت تفاهم از تاریخ دریافت آخرین یادداشت کتبی که در آن طرف ها یکدیگر را از طریق کانال های دیپلماتیک، از تکمیل فرآیند قانونی داخلی خود برای لازم الاجرا شدن مطلع می کنند، به مرحله عمل می آید.

این یادداشت تفاهم برای 1 (یک) دوره یک ساله لازم الاجرا خواهد بود.

این یادداشت تفاهم به طور خودکار برای دوره های 1 (یک) ساله بعدی تمدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از طرف ها قصد خود را مبنی بر پایان دادن به این یادداشت تفاهم شش ماه قبل از انقضای آن به طور کتبی از طریق کانال های دیپلماتیک به طرف دیگر اعلان نماید.

هریک از طرف ها می تواند در هر زمانی با ارسال یک یادداشت کتبی به طرف دیگر از طریق کانال های دیپلماتیک به این یادداشت تفاهم پایان دهد. در این صورت این یادداشت تفاهم 3 (سه) ماه پس از دریافت یادداشت پایان خواهد یافت.

پایان یافتن این یادداشت تفاهم بر اعتبار و مدت زمان اجرای پروژه ها و اقداماتی که متعاقب این یادداشت تفاهم و قبل از تصمیم به این پایان یافتن، بر روی آنها توافق شده است هیچ تاثیری نخواهد داشت.

این یادداشت تفاهم به طور خودکار برای دوره های ۱ (یک) ساله بعدی تمدید خواهد شد، مگر اینکه یکی از طرف ها قصد خود را مبنی بر پایان دادن به این یادداشت تفاهم شش ماه قبل از انقضای آن به طور کتبی از طریق کانال های دیپلماتیک به طرف دیگر اعلان نماید.

هریک از طرف ها می تواند در هر زمانی با ارسال یک یادداشت کتبی به طرف دیگر از طریق کانال های دیپلماتیک به این یادداشت تفاهم پایان دهد. در این صورت این یادداشت تفاهم ۳ (سه) ماه پس از دریافت یادداشت پایان خواهد یافت.

پایان یافتن این یادداشت تفاهم بر اعتبار و مدت زمان اجرای پروژه ها و اقداماتی که متعاقب این یادداشت تفاهم و قبل از تصمیم به این پایان یافتن، بر روی آنها توافق شده است هیچ تاثیری نخواهد داشت.

در شهر تهران در دو نسخه اصلی هریک به زبان های ترکی، ۲۰۱۵/۴/۷/ این یادداشت تفاهم در تاریخ فارسی و انگلیسی که همگی از اعتبار یکسان برخوردارند به امضا رسید. در صورت بروز هرگونه اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی ملاک عمل خواهد بود.

از طرف

از طرف

دولت

دولت

جمهوری اسلامی ایران

جمهوری ترکیه

معصومه ابتکار

عمر چلیک

معاون رئیس جمهور و

وزیر فرهنگ و گردشگری

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN
ON COOPERATION
IN THE FIELD OF ENVIRONMENT**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Islamic Republic of Iran hereinafter referred to as "the Parties";

Expressing the desire to strengthen the friendly relations and strategic partnership between Turkey and Iran and to develop cooperation in the field of environment,

Acknowledging the significance of sustainable development approach for the protection and improvement of environment for the well-being of the present and future generations,

Acknowledging the importance of cooperative efforts to promote and achieve the internationally agreed development goals, particularly goals on poverty eradication, sustainable livelihoods and environmental sustainability,

Noting that such cooperation would serve for common interests of the Parties and contribute to their economic and social development,

Have agreed as follows:

Article 1

In order to reduce pollution and ensure environmental sustainability, with a balanced approach on protection and use of the ecosystems, the Parties shall cooperate on the exchange of knowledge, experience, best practices and technology on the basis of equity, benefit and reciprocity.

Article 2

The Parties shall cooperate in the following subjects:

Environmental Management

- 1) Integrated waste management,
(Municipal waste, packaging waste, medical waste, agricultural waste, hazardous and non-hazardous waste resulting from the industry, the project, construction and operation of waste disposal facilities),
- 2) Integrated waste water management,
- 3) Activities for protection of marine environment from pollution,
- 4) Air quality management,
(Air pollution due to domestic heating, industry and transportation and air quality monitoring),
- 5) Long-range transboundary air pollution and dust transport,
- 6) Environmental noise management,
- 7) Climate change,
(Adaptation, mitigation, reporting, emission trading),
- 8) Green economy,
- 9) Chemicals management,
- 10) Identification of plants creating potential risks for major industrial accidents, prevention of such accidents which will lead to spillage of hazardous materials and mitigating their effects once they occur,

Clean Production and Sustainable Consumption

- 11) Recycling technologies for waste water,
- 12) Integrated pollution prevention and control, current best techniques,

Environmental Compliance Chain

- 13) Environmental Impact Assessment (EIA),
- 14) Environmental permit and licensing procedures,
- 15) Environmental auditing,
- 16) Environmental monitoring and measuring methods,
(Monitoring flue gas pollutants and discharges of waste water treatment facilities),

Protected Areas

- 17) Promotion of biodiversity conservation in protected areas,
- 18) Management of protected areas and development and implementation of eco-tourism activities in such areas,

Environmental Information Systems

- 19) Electronic environmental applications,
(e-EIA, e-permit / e-license, e-audit, e-qualification, waste management application, other environmental information systems),
- 20) Environmental status reports,
- 21) Developing environmental geographic information systems,

Capacity Building

- 22) Environmental education and raising public awareness,
- 23) Increasing the capacity of environmental institutions.

Article 3

The Parties shall cooperate on the subjects set out in article 2 through:

- 1) Organization of training programmes, meetings, conferences and symposia,
- 2) Organization of scientific and technical visiting programmes,
- 3) Organization of reciprocal visits by researchers, consultants, experts and members and representatives of non-governmental organizations,
- 4) Exchange of information, know-how and documents on researches, developments and implementation activities,
- 5) Developing projects.

Article 4

The Parties shall cooperate within the framework of the national legislation of each Party and financial resources allocated for relevant International Agreements to which they are party.

The Parties shall exchange staff in the agreed fields and the travel, food and accommodation expenses shall be covered by the sending Party.

Article 5

The Parties may invite government institutions, academic institutions, private sectors and non-governmental organizations to participate in the cooperation activities within the context of this Memorandum of Understanding.

Article 6

The Parties shall assign the below-mentioned institutions as the competent authorities, for the purpose of the enforcement of this Memorandum of Understanding,

- 1) Ministry of Environment and Urbanization: on behalf of the Government of the Republic of Turkey,
- 2) Department of Environment: on behalf of the Government of the Islamic Republic of Iran.

Article 7

Following its entry into force, to ensure the efficient implementation of cooperation activities within the framework of this Memorandum of Understanding, a Joint Committee shall be established by the Parties and operated as follows:

- 1) Each Party shall designate a National Coordinator to be responsible for the management of cooperation areas, within 3 (three) months following the entry into force of this Memorandum of Understanding.

The National Coordinators shall be at least at the level of Deputy Undersecretary.

Each Party shall notify the other regarding the name of the National Coordinator they designated.

- 2) The National Coordinators shall cooperate to draw up the Joint Working Programmes on the cooperation areas.
- 3) The National Coordinators shall co-chair the Meetings of the Joint Committee that may convene on the mutually agreed dates in order to discuss over cooperation areas and shall monitor the implementation of the recommendations made by the Joint Committee.

- 4) The Meetings of the Joint Committee shall take place once a year, alternatively, in Turkey and Iran.

Article 8

The Parties may agree to share the results of their cooperation, by mutual written consents, with third Parties in conformity with their national legislation.

Article 9

Nothing in this Memorandum of Understanding shall be construed in a way to affect current rights and obligations of the Parties under other International Agreements to which they are Parties.

Article 10

The Parties, in accordance with the respective national legislations and International Treaties to which the Republic of Turkey and the Islamic Republic of Iran are Parties shall ensure effective protection of the intellectual property rights transferred or created under this Memorandum of Understanding.

For the purpose of this Memorandum of Understanding, the "intellectual property" is understood to stand for what is set out in article 2 of the "Convention Establishing the World Intellectual Property Organization", signed in Stockholm on 14th of July, 1967.

Article 11

Any dispute that may arise from interpretation or enforcement of this Memorandum of Understanding shall be resolved amicably through negotiations between the Parties.

Article 12

This Memorandum of Understanding may be amended through mutual written consents of the Parties at any time. The amendments shall enter into force according to the procedure set out in paragraph 1 of the article 13 of this Memorandum of Understanding.

Article 13

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the final written notification by which the Parties notify each other, through diplomatic means, and of the completion of their internal legal procedures required for its entry into force.

This Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of 1 (one) year.

This Memorandum of Understanding shall be automatically extended for successive periods of 1 (one) year, unless one of the Parties notifies the other in written through diplomatic means of its intention to terminate the Memorandum of Understanding at least 6 (six) months prior to its expiration.

Each Party is entitled to terminate this Memorandum of Understanding at any time by notifying the other Party in written through diplomatic means. In this case, this Memorandum of Understanding shall be terminated within 3 (three) months after the receipt of the notification.

The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the validity and duration of the projects and activities agreed upon pursuant to the Memorandum of Understanding and initiated prior to such termination.

Signed in Tehran, on 7 April 2015, in 2 (two) original copies, each in Turkish, Persian and English languages, all texts being equally authentic.
In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**On Behalf of
the Government of
the Republic of Turkey**

**On Behalf of
the Government of
the Islamic Republic of Iran**

**Ömer ÇELİK
Minister of
Culture and Tourism**

**Dr. Massoumeh EBTEKAR
Vice President and
Head of Department of
Environment**